

En patientförsäkring för alla

SKADESTATISTIK FRÅN LÖF 2024

—

FÖR HELA SVERIGE

LÖF

1 LÖF PÅ TRE MINUTER

Löf är ett rikstäckande försäkringsbolag med huvuduppgift att försäkra de vårdgivare som finansieras av landets 21 regioner. Våra slutkunder är de patienter som drabbats av en patientskada.

Vårt uppdrag är att utreda och lämna ersättning till patienter som skadas i hälso-, sjuk- och tandvården samt att bidra till att antalet undvikbara skador i vården minskar.

För patienter som vårdas av regionerna eller av vårdgivare med regionavtal gäller patientförsäkring i Löf. Genom patientförsäkringen kan patienterna få ersättning om de skadas under vård.

Enligt patientskadelagen lämnas ersättning om skadan hade kunnat undvikas vid vård och behandling av en erfaren specialist. Man kan inte erhålla ersättning enbart för att behandlingen inte leder till önskat resultat. Utredning och bedömning av anmälningar som kommer in till Löf görs enligt aktuell lagstiftning.

Löf arbetar för en ökad patientsäkerhet i svensk sjuk- och tandvård genom att stödja våra ägare, regionerna, samt professionella organisationer i deras pågående patientsäkerhetsarbete. Läs om vårt patientsäkerhetsarbete och de patientsäkerhetsprojekt som vi är med och driver på www.lof.se/patientsakerhet.

VERKSAMHETSIDÉ

Att utreda och lämna ersättning till patienter som drabbats av skador inom regionfinansierad vård samt att genom skadeförebyggande arbete verka för att minska antalet undvikbara skador i vården

22 000

ANMÄLNINGAR KOM IN TILL
OSS UNDER 2024

LÖFTE

En patientförsäkring för alla

Alla patienter, oavsett förutsättningar som behandlas inom regionfinansierad vård, har en försäkring som ger ersättning vid undvikbara skador som uppstår vid behandling

21

ÄGARE, DVS
ALLA
SVERIGES
REGIONER

1,2

MILJARDER
KRONOR I
OMSÄTTNING

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

2 ANMÄLNINGAR TILL LÖF UNDER 2024

År 2024 tog Löf emot 22 000 anmälningar. Det är en ökning med 1 % jämfört med 2023.

Löf bedömer att den fortsatta ökningen av antalet skadeanmälningar under även 2024 har flera orsaker. I grunden ligger en kontinuerlig ökning främst beroende på att vi blir allt fler invånare i Sverige och att allt mer sjuk- och tandvård genomförs. Dessutom har flera verksamheter, framför allt planerad ortopedi och kirurgi, återupptagit normal verksamhet efter covid-19-pandemin och arbetat ner väntelistor. Direkt covid-19-relaterade anmälningar har starkt avtagit.

Skador inom ortopedi, distriktsvård, tandvård och kirurgi är fortsatt de som anmäls oftast till Löf. Vanligast är skador som inträffar i samband med operation eller behandling. En annan vanlig skadetyp är merskador på grund av försenad eller utebliven diagnos.

I cirka 40 % av de ärenden som beslutades under 2024 erhöll patienten ersättning. Under 2024 betalades 660 miljoner kronor ut i ersättning till patienter och efterlevande i hela landet.

Det ökade antalet anmälningar har vid analys av ett flertal olika interna och externa datakällor ingen påvisbar motsvarighet i ett ökat antal undvikbara skador. Tvärtom kan för flera stora och viktiga områden en konstant eller sjunkande förekomst av undvikbara skador noteras.

3 ERSATTA SKADOR PER VERKSAMHET/SPECIALITET PÅ NATIONELL NIVÅ

Tabellen nedan visar ett årligt genomsnitt för ersatta anmälningar till Löf under 2018–2024.

Specialitet	Antal	Antal %	Kostnad % *
Ortopedi	969	13	18
Distriktsvård	938	13	11
Tandvård	979	13	4
Kirurgi	440	6	6
Kvinnokliniker	461	6	19
Övriga	3 485	48	41

* = skadekostnaderna baseras på anmälningar inkomna perioden 2018–2022. För denna period utbetalades sammanlagt 2,8 miljarder kronor i ersättning.

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

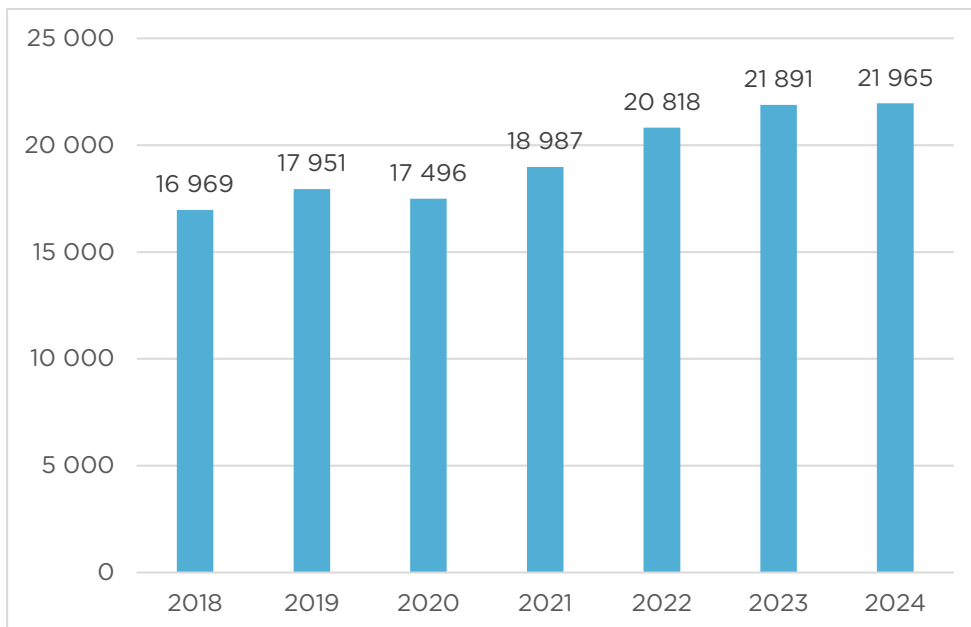
Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

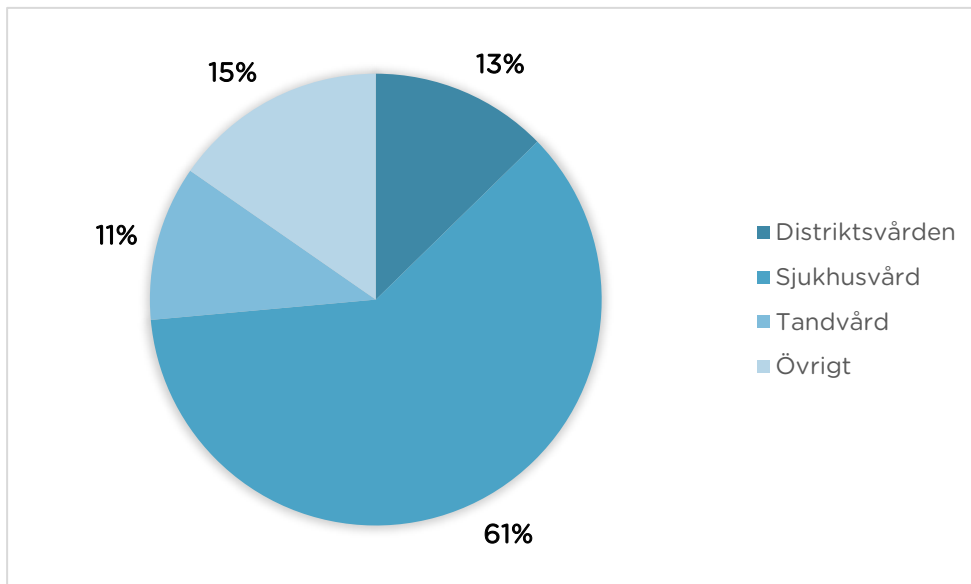
4 ANTAL ANMÄLNINGAR PÅ NATIONELL NIVÅ

Följande grafer visar anmälningar till Löf.

4.1 Antal anmälningar hos Löf 2018-2024

4.2 Anmälningar uppdelade efter verksamhetsområde 2018-2024

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

5 ANALYS AV ANMÄLNINGAR OCH ERSATTA SKADOR

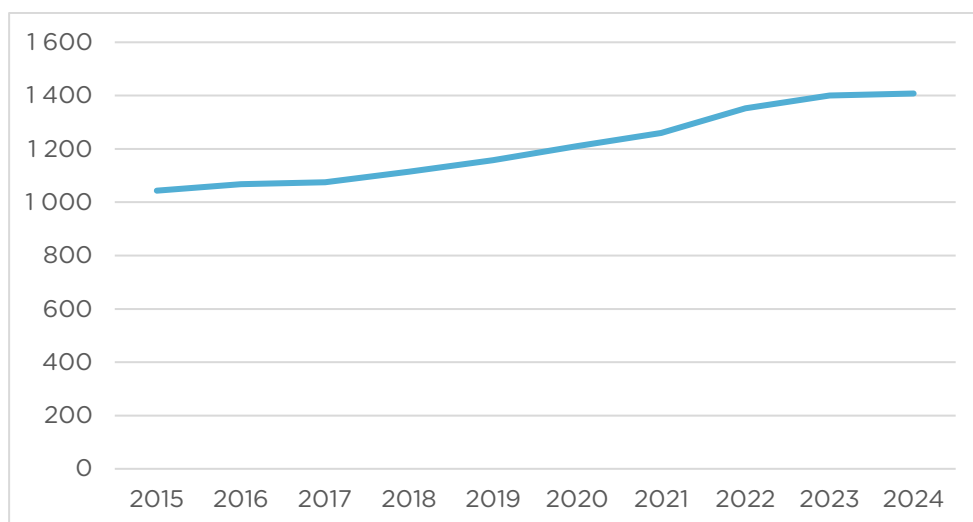
5.1 Anmälningar till Löf

I denna analys används begreppet "vårdkontakt", vilket vi definierar som ett sammanfattande begrepp för vårdproduktion inom slutenvård och specialiserad öppenvård/mottagningsverksamhet (dock inte primärvård och tandvård då tillförlitlig rikstäckande statistik för dessa områden saknas).

Vi har för denna definition använt Socialstyrelsens statistikdatabas över antalet slutenvårds-tillfällen och specialiserad öppenvård/mottagningsverksamhet med siffror mellan 2015 och 2023. Siffran över antal vårdkontakter för 2024 är uppskattad.

Vi bedömer att måttet "vårdkontakter" avspeglar cirka 50 % av all genomförd vård i Sverige, och nästan 80 % av den verksamhet som huvudsakligen genererar anmälningar till Löf.

Antal anmälningar per 1 000 000 vårdkontakter, anmälningår 2015-2024

Grafen ovan visar totalt antal anmälningar per 1 000 000 vårdkontakter per anmälningår. Ökningen motsvarar 41 % fler anmälningar 2024 jämfört med 2015. Sannolikheten att en genomsnittlig vårdkontakt under den redovisade perioden resulterade i en anmälan till Löf var 0,1 promille.

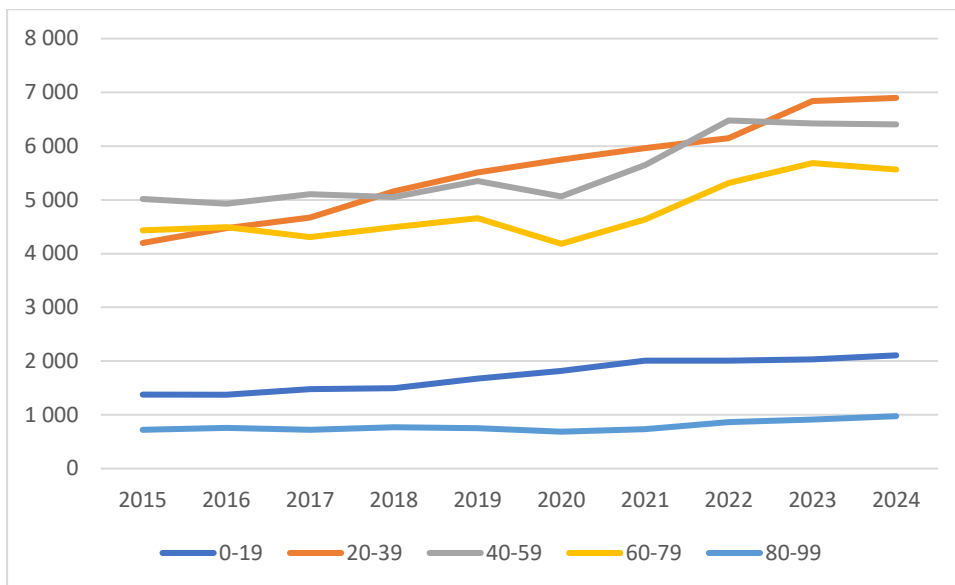
Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

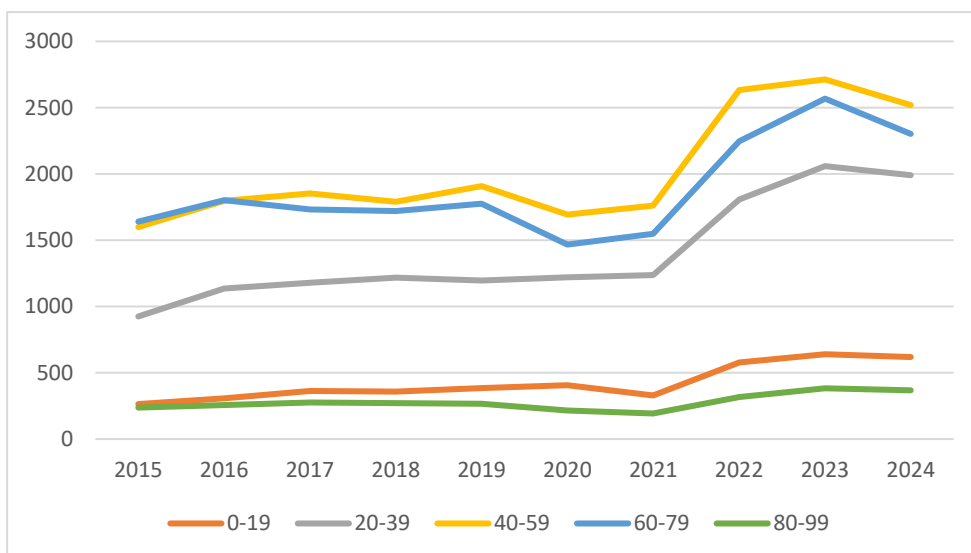
Org. nr 516401-8557

Totalt antal anmälningar per åldersgrupp, anmälningsår 2015-2024

Grafen ovan visar totalt antal anmälningar för 5 olika ålderskategorier. Antal anmälningar rörande personer i åldrarna 20-79 år ökar fram till och med 2023 för att därefter plana av. En gradvis ökning ses för åldersintervallet 0-19 år respektive 80-99 år. I gruppen 20-39 år var antalet anmälningar 2024 64 % högre jämfört med 2015.

Totalt antal anmälningar inom ortopedi och kirurgi per åldersgrupp, anmälningsår 2015-2024

Grafen ovan visar totalt antal anmälningar per anmälningsår för 5 olika ålderskategorier inom specialiteterna ortopedi och kirurgi. Nedgången i antal anmälningar för åren 2020 och 2021 är direkt hänförliga till den neddragning inom planerad större ortopedisk och kirurgisk operationsverksamhet som var en följd av covid-19-pandemin. De sjunkande talen för 2024 är hänförliga till en mer

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

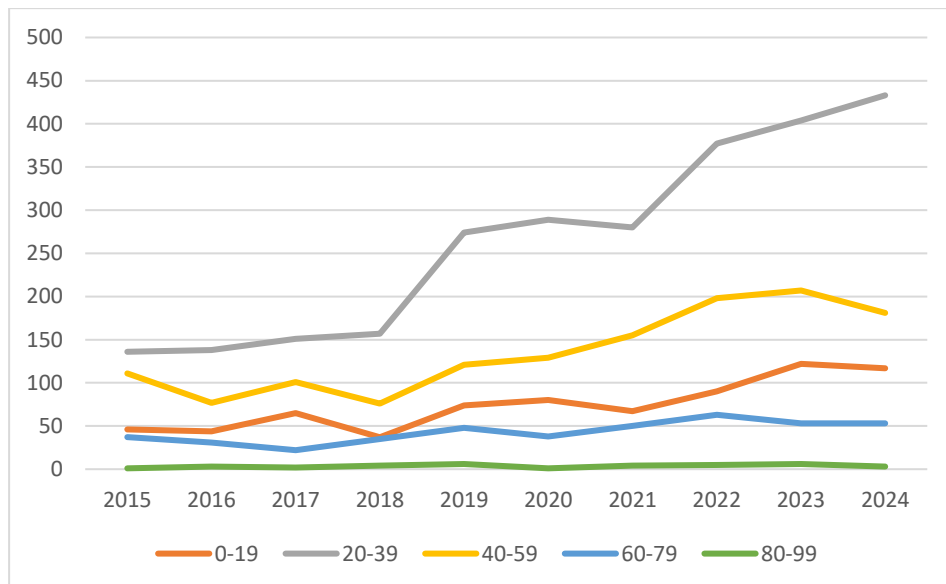
Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

normal operationsverksamhet inom flera av de specialiteter som normalt genererar många anmälningar.

Totalt antal anmälningar inom psykiatri per åldersgrupp, anmälningsår 2015-2024

Grafen ovan visar totalt antal anmälningar anmälningsår för 5 olika ålderskategorier inom psykiatri. Som ses i grafen är det främst inom åldrarna 20-39 och 40-59 år antalet anmälningar stiger. Antalet anmälningar 2024 för gruppen 20-39 år är över 300% fler än under 2015. Det ska dock noteras att de vuxna som drabbas av undvikbar skada inom psykiatri har en genomsnittlig ålder vid skada på drygt 40 år, jämfört med de som vuxna som drabbas inom alla andra specialiteter där åldern är cirka 30 år äldre.

Övergripande analys av anmälningsmönster

I grunden ligger en kontinuerlig ökning av antalet anmälningar, främst beroende på att vi blir allt fler invånare i Sverige och att allt mer sjukvård genomförs.

Vi kan se ett förändrat anmälningsmönster i att anmälningar rörande personer i åldrarna 20-79 år tenderar att öka, medan de ligger relativt konstant för 0-19 år respektive 80-99 år. Framförallt i åldern 20-39 år stiger antalet anmälningar, särskilt uttalat inom psykiatri.

Den ökade anmälningsgraden är ett fenomen som även ses internationellt. En entydig och enkel förklaring saknas, men faktorer som ökad kännedom om möjligheterna att göra en anmälan till Löf, samt ett förenklat anmälningsförfarande, spelar sannolikt stor roll. Det finns också skäl att anta att mer allmänna skillnader mellan generationerna kan ha inflytande på anmälningsfrekvensen.

Slutligen, alla skador som borde ha anmälts till Löf anmäls inte. Detta mörkertal, som definitionsmässigt är okänt till sin omfattning, kan antas vara i minskande,

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

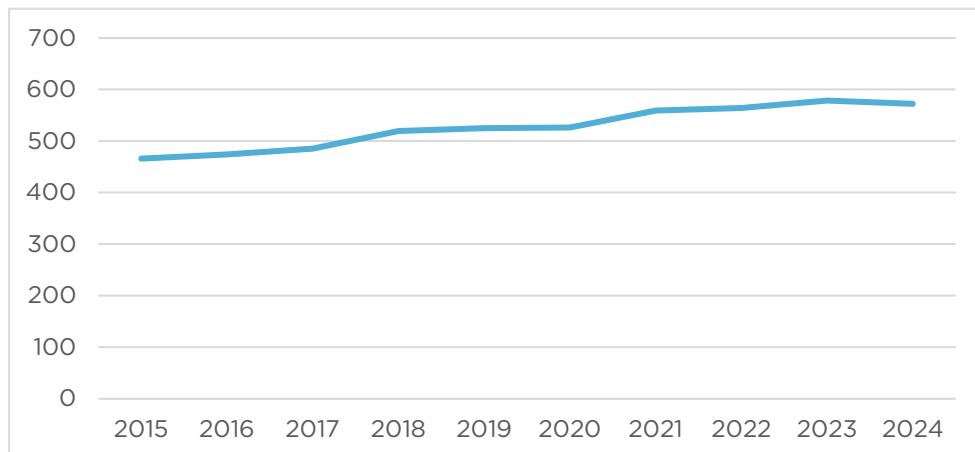
Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

och även detta bidra till det ökande antalet anmälningar.

5.2 Ersatta skador

Antal ersatta ärenden per 1 000 000 vårdkontakter, skadeår 2016–2024

Bilden ovan visar antal ersatta skador per 1 000 000 vårdkontakter per skadeår. Då alla anmälningar från de senaste åren inte är färdighandlagda än har antalet ersättningar justerats för att få fram ett förväntat slutligt värde (så kallat "ultimo") med hjälp av observerade utvecklingsmönster från skadeåret 2024.

Ersatta skador och allvarlighetsgrad

Område		Utbetalningsår				
		2016	2018	2020	2022	2024
Obstetrik / gynekologi	Antal ersatta	819	1 087	1 287	1 081	1 091
	Genomsnittlig summa	100 150	69 950	70 300	59 200	59 800
Kirurgi	Antal ersatta	1 334	1 428	1 518	1 483	1 656
	Genomsnittlig summa	67 350	51 700	48 250	41 200	43 400
Medicin	Antal ersatta	1 823	2 263	2 670	1 884	1 536
	Genomsnittlig summa	54 250	46 300	42 300	44 800	37 300
Ortopedi	Antal ersatta	3 523	3 726	3 611	3 012	3 808
	Genomsnittlig summa	51 500	47 750	45 350	39 600	37 850
Tand	Antal ersatta	821	1 250	1 516	1 342	1 892
	Genomsnittlig summa	23 000	18 600	20 150	19 050	19 600

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

Tabellen ovan illustrerar utvecklingen i dels antal ersatta skador, dels genomsnittligt utbetalt belopp (inflationsjusterat) per år för

gynekologi/obstetrik, kirurgiska specialiteter, medicinska specialiteter, ortopedi och tandvård. En huvudsaklig utveckling med liknande eller färre antal ersatta skador, samt lägre genomsnittlig ersättningssumma (en indikator för mindre allvarliga konsekvenser av skadan) kan ses för i stort sett alla områden. Utvecklingen är särskilt tydlig inom de områden där Löf sedan länge bedriver riktat patientsäkerhetsarbete (ff.a. obstetrik/gynekologi, kirurgi, ortopedi).

(Observera att allt eftersom anmälningar hanteras kommer värdena i tabellen att ändras, mer uttalat för de senare åren).

5.3 Andra datakällor

Då Löfs databas baseras på data som anmäls av patienter finns risk för skevhet på grund av bristande representativitet. Ovanstående analyser och tolkningar har dock stöd bland annat i SKR:s MJG-granskningar som visar på en sedan 2013 successivt sjunkande frekvens av undvikbara skador. Detta är särskilt uttalat inom psykiatrisk vård, där sedan mätningarna startade 2017 en uttalad sänkning av påvisbara skador ses.

Andel vårdtillfällen med skador respektive vårdskador, slutet somatisk vuxenvård, 2013–2023

År (granskade vårdtillfällen)	Vårdtillfällen universitetssjukhus*	Vårdtillfällen övriga sjukhus	Skador	Vårdskador
2013 (19 927)	3 365 (20 %)	16 562	13,1 (12,7–13,6)	8,7 (8,3–9,1)
2014 (18 629)	3 229 (21 %)	15 400	11,6 (11,2–12,1)	7,4 (7,1–7,8)
2015 (13 771)	2 632 (24 %)	11 139	10,9 (10,4–11,4)	7,0 (6,6–7,4)
2016 (12 590)	2 537 (25 %)	10 053	11,4 (10,9–12,0)	7,2 (6,7–7,6)
2017 (12 235)	2 424 (25 %)	9 811	12,4 (11,8–13,0)	7,5 (7,1–8,0)
2018 (11 486)	2 306 (25 %)	9 180	11,6 (11,0–12,2)	7,1 (6,6–7,6)
2019 (10 041)	1 799 (22 %)	8 242	11,0 (10,3–11,6)	6,7 (6,2–7,2)
2020 (8 350)	1 149 (16 %)	7 201	10,6 (10,0–11,3)	6,3 (5,8–6,9)
2021 (8 430)	1 621 (24 %)	6 809	11,2 (10,6–11,9)	6,3 (5,8–6,8)
2022 (8 249)	1 799 (28 %)	6 450	11,6 (10,9–12,3)	6,8 (6,3–7,3)
2023 (7 278)	1 513 (26 %)	5 765	10,7 (10,0–11,5)	5,8 (5,3–6,4)

* Inom parentes granskade på universitetssjukhus i förhållande till övriga sjukhus.

Tabellen ovan visar andel vårdtillfällen med skador respektive vårdskador 2013–2023 i slutet somatisk vuxenvård. För utförlig analys, se originalrapporten. *Källa: SKR, Skador inom somatisk vård 2023. Publicerad augusti 2024 på skr.se.*

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

År	Vårdperioder med skador	Vårdperioder med vårdskador
2017 (n=2 552)	17,2 (15,7–18,6)	8,0 (7,0–9,1)
2019 (n=4 073)	15,5 (14,4–16,6)	6,6 (5,8–7,3)
2020 (n=3 341)	11,4 (10,3–12,5)	4,6 (3,8–5,3)
2021 (n=3 633)	11,0 (10,0–12,1)	3,9 (3,3–4,5)
2022 (n=3 257)	9,8 (8,7–10,8)	2,1 (1,6–2,5)
2023 (n=2 513)	8,4 (7,3–9,4)	1,3 (0,8–1,7)

Tabellen ovan visar andel vårdtillfällen med skador respektive vårdskador 2017–2023 (95 % konfidensintervall) inom vuxenpsykiatri. För utförlig analys, se originalrapporten. *Källa: Skador inom psykiatrisk vård 2023. Publicerad augusti 2024 på skr.se.*

Övergripande analys av ersatta skador

Den samlade bilden över utvecklingen av patientsäkerhet i svensk sjuk- och tandvård är komplex, men kan likväl ändå sägas vara positiv.

I och med att bristande patientsäkerhet uppmärksammas i allt högre utsträckning kommer ett mörkertal att blottläggas. Detta resulterar i att allt fler skador som tidigare inte kom till kännedom nu gör det. Detta är dock nödvändigt för att kunna få kunskap om var, hur och varför skadorna inträffar, och vad som kan göras för att förhindra att de inträffar. Vidare har patientsäkerhetsarbetet de senaste åren breddats till att omfatta allt fler delar av sjuk- och tandvård, något som också driver fler anmälningar (och ersatta skador) till Löf. Även förändringar i samhället rörande synen på undvikbara skador förändras, och acceptansen för att dessa inträffar blir successivt allt lägre.

Samtidigt har sedan åtminstone 10 år tillbaka inom flera stora och viktiga områden (vårdrelaterade infektioner, förlossningsvård, ledproteskirurgi, m.fl.) bedrivits ett omfattande arbete att komma till rätta med undvikbara skador. Ingen enda datakälla ger den sanna bilden, utan data från flera olika källor (MJG-data från SKR, kvalitetsregisterdata, lokala register) krävs för att ge den bästa möjliga bilden.

Denna bästa möjliga bild är att inom de områden där ett systematiskt patientsäkerhetsarbete har bedrivits och bedrivs sjunker frekvensen undvikbara skador. Detta gäller exempelvis vårdrelaterade infektioner, förlossningsvård, psykiatri, ledproteskirurgi med flera områden. Inom andra områden, exempelvis primärvård eller barnsjukvård, har arbetet bedrivits under kortare tid, och tydliga resultat syns ännu inte. Detta faktum gör att det idag är möjligt att säga att nationellt systematiskt patientsäkerhetsarbete har gett, och fortsätter att ge, resultat, både i form av minskad frekvens undvikbara skador, men också lindrigare konsekvenser av inträffade skador. Denna positiva trend är inte självklar; i flera stora västländer (England, USA med flera) ses inom flera stora och viktiga områden som mödradödlighet, förlossningsvård, kirurgi, ortopedi med flera antingen en stagnation i utvecklingen, eller en ökande frekvens skador.

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557

Den nationella handlingsplan för ökad patientsäkerhet som Socialstyrelsen publicerade 2020 har medfört att alla 21 regioner (och även 3 av 5 primärkommuner) idag har regionala/lokala handlingsplaner för hur arbetet med patientsäkerhet bedrivs. Under våren 2025 utkommer en uppdaterad version som sträcker sig till 2030.

Sammanfattning

Trots att flera faktorer vilka utgör riskfaktorer för undvikbara skador (överbeläggningar, utlokaliseringar, personal- och kompetensbrist, vård av allt äldre och allt sjukare patienter, med flera) de senaste åren har ökat i förekomst, visar i stort sett alla datakällor att frekvensen undvikbara skador sjunker undan. Detta gäller för slutna somatisk vård, och särskilt uttalat för psykiatrisk vård av vuxna. Likaså ses att konsekvenserna av en inträffad undvikbar skada också är lindrigare idag än för 10 år sedan. Detta är en bild som skiljer sig från den som ses i flera delar av västvärlden.

Den nationella handlingsplan för ökad patientsäkerhet som funnits sedan 2020 har medfört ett betydligt ökat och mer samlat patientsäkerhetsarbete inom flera stora delar av svensk sjukvård.

Fortfarande skadas dock för många, varför arbetet måste fortsätta och även fördjupas. Löf lämnar här genom sitt skadeförebyggande arbete ett väsentligt bidrag till utvecklingen.

För information om Löfs patientsäkerhetsarbete, se:

<https://lof.se/patientsakerhet>

Löf regionernas
ömsesidiga
försäkringsbolag

Box 380 69
100 64 Stockholm

Växel 08-551 010 00
www.lof.se

Org. nr 516401-8557